

เทศกาลผีๆ..ของฝรั่ง

นำเสนอเมื่อ : 1 พ.ย. 2551

มารู้จักวันฮาโลวีนแบบถึงถิ่น กันหน่อยสิ! ว่ามีอะไร? แบบไหน? อย่างไร?.....

" **trick or treat !** " พูดถึงคำนี้ทุกคนคงคิดถึงอะไรไปไม่ได้นอกจากเทศกาล **Halloween** เทศกาลผีๆของฝรั่ง ซึ่งตรงกับวันที่ **31 ตุลาคม ของทุกปี** วันที่ผู้คนออกมาแต่งตัวเป็นซูดผี โดยเฉพาะเด็กๆที่พากันแต่งซูดผีออกไปเคาะตามประตูบ้านคนอื่น ๆ แล้วเอ่ยคำว่า " **trick or treat !** " เพื่อขอขนม ของขวัญ หรือสินน้ำใจเล็ก ๆ น้อยที่เจ้าของบ้านจะหยิบบิ๋นให้ ซึ่งก็ไม่แน่ว่าจะได้ทุกครั้งเสมอไป แต่ถาได้ก็จะขอบคุณและ อวยพรขอให้เจ้าของบ้านนั้นๆรอดพ้นจากภูติผี ปีศาจ หรือคำสาป ภูยันตรายต่างๆทั้งปวง แต่ใครจะทราบถึงประวัติความเป็นมาของเทศกาลนี้กันบางว่าทำผุคนต้องพากัน แต่งตัวเลียนแบบผีกันทั้งบ้านทั้งเมือง

- [ความเป็นมาวันฮาโลวีน](#)
- [การปฏิบัติในคืนวันฮาโลวีน](#)
- [ตำนานตะเกียงฟักทอง](#)

ความเป็นมาวันฮาโลวีน

วันฮาโลวีน เรามักจะคุ้นเคยเรียกกันเป็นภาษาปากว่า วันปล่อยผี ในวันดังกล่าวมักมีการจัดตกแต่งบ้านเรือน ร้านค้า โดยใช้ฟักทองที่ความเป็นรูปผี หรือใช้วัสดุอื่น ๆ ประดิษฐ์เป็นตัวผีหรือทำเหมืหนาดตาเป็นผีเพื่อสร้างบรรยากาศให้กลายเป็นงานรื่นเริง วันฮาโลวีนมีที่มาอย่างไร และเหตุใดจึงเรียกเช่นนั้นในเรื่องนี้

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์พจนานุกรมศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถาน ได้จัดทำคำอธิบายถึงประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจของ **“ฮาโลวีน”** ไวดังนี้

แนะนำวิธีทำงานอย่างไรให้มีรายได้ 5 หมื่น บาทในเดือนถัดไปรีบดูด่วน www.make.18.to

ในคริสต์ศาสนา นิกายคาทอลิก **Halloween** เป็นคำภาษาอังกฤษ เพี้ยนมาจากคำ **All Hallows Evs** ซึ่งแปลว่า **วันก่อนวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย** โดยวิธีตัดต่อ **Hallow + Eve = Halloween** คำ **Hallow** เป็นคำแองโกลแซกซัน แปลว่า ทำให้ศักดิ์สิทธิ์ ตรงกับภาษาเยอรมันว่า **heiligen** ในปัจจุบันนิยมใช้คำมาจากภาษาละตินว่า **sanctify** คำ **Hallow** ยังมีใช้ในบทสวดอธิษฐานเก่า ๆ เช่น **Hallowed be thy Name** (ขอพระนามจงเป็นที่สักการะ)

คำ **Hallow** ยังแปลว่า **สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้ศักดิ์สิทธิ์ นักบุญ** คำ **All Hallowsmas** จึง แปลว่า **วันสมโภชนักบุญทั้งหลาย** ในปัจจุบันใช้คำว่า **All Saints Day** คู่กับ **Christmas** ซึ่งแปลว่า **วันสมโภชพระคริสต์หรือคริสตมาส**นั่นเอง วันก่อนวันสมโภชคริสตมาสมี **Christmas Eve** ที่นิยมเรียกว่า **คืน (ก่อน) คริสตมาส** วันก่อนวันสมโภชนักบุญทั้งหลายก็มี **All Hallowsmas Eve** ซึ่งต่อมาคือ **Halloween** โดยมีงานรื่นเริงและพิธีกรรมทางศาสนาเช่นเดียวกับคืนคริสตมาส

ชาวคาทอลิกพร้อมใจกันเลื่อนพิธีกรรมทางศาสนาไปหลังวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย และเรียกว่า **วันวิญญานในแดนชำระ (All Souls Day)** เพื่อให้คู่กับวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย (**All Saints Day**)

การสมโภชนักบุญทั้งหลายเริ่มโดยสันตะปาปาโบนิเฟซที่ 4 (**Boniface IV** ครองอำนาจ ค.ศ. ๖๐๘-๖๑๕) โดยกำหนดวันที่ ๑๓ พฤษภาคมของทุกปี ตั้งแต่ ค.ศ. ๖๑๓ เป็นต้นมา สาเหตุเนื่องจากเป็นวันเปิดโบสถ์แพนtheon (Pantheon) อันเป็นโบสถ์สรรพเทพของชาวโรมันมาแต่เดิม และจักรพรรดิโฟกัส (Phocas) ยกให้เป็นของคริสต์ศาสนา ต่อมา สันตะปาปาเกรกอรีที่ ๔ (Gregory IV ครองอำนาจ ค.ศ. ๘๒๗-๘๔๔) เปลี่ยนเป็นวันที่ ๑ พฤศจิกายน ตั้งแต่ ค.ศ. ๘๓๕ เป็นต้นมา

ชาวคาทอลิกขณะ

นั้นถือว่าวันฮาโลวีนมีความสำคัญคู่เคียงกันกับวันคริสตมาสและวันอีสเตอร์

จึงเริ่มงานตั้งแต่วันก่อนหรือวันสุกดิบ ขณะนั้นเกาะอังกฤษยังรับอำนาจของสันตะปาปาอยู่ ชาวอังกฤษจึงรับนโยบายของสันตะปาปาไปปฏิบัติตาม

ด้วยเหตุที่ชาวเผ่าเคลต์ของเกาะอังกฤษ (ไอร์แลนด์และสกอตแลนด์) ถือเอาวันที่ ๑ พฤศจิกายน เป็นวันต้นฤดูหนาวและเป็นวันขึ้นปีใหม่ (Samhain) มาเป็นเวลานานแล้ว โดยจัดพิธีเป็น ๒ วัน คือวันสุกดิบ (๓๑ ตุลาคม) เป็นวันทำบุญเลี้ยงผี ซึ่งเชื่อกันว่าทั้งคืนจะมีผีวิญญาณมารับสวนบุญ เมื่อจัดทำพิธีอาหารทำบุญแล้วก็ปิดประตูหน้าต่างอยู่แต่ในบานอธิษฐานขอ ให้ผีไปทีชอบ ๆ วันรุ่งขึ้น (๑ พฤศจิกายน) เป็นวันปีใหม่ ได้ทำพิธีบูชาเทพเจตามด้วยการรื่นเริงตามประเพณี เมื่อชนพวกนี้ยอมรับนับถือศาสนาคริสต์แล้วก็ยังคงปฏิบัติประเพณีนี้ต่อมา ครั้นได้รับนโยบายจากสันตะปาปาแล้ว

ผู้นำศาสนาที่หาวิธีแทรกพิธีกรรมของศาสนาคริสต์เข้ากับประเพณีเดิม วันสุกดิบจึงกลายเป็นวันทำบุญให้วิญญาณของผู้ล่วงลับที่อาจจะยังไม่ได้ขึ้นสวรรค์ คือวิญญาณที่ยังไซ้โทษไซ้บาปกรรมของตนยังไม่หมดสิ้น ยังอยู่ในแดนชำระ (purgatory) จึงทำพิธีสวดอ้อนวอนขอพระเป็นเจ้าเมตตาให้ได้ขึ้นสวรรค์เร็วขึ้น

วิญญาณเหล่านี้จึงไม่หนาวเหมือนผีที่เรารอนขอสวนบุญ เมื่อชาวบ้านหันมานับถือศาสนาคริสต์แล้วก็ไม่เชื่อเรื่องผีมาขอสวนบุญอีก แต่ก็ยังถ่ายทอดประเพณีนี้ต่อไป โดยปรับให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ คือคืนวันสุกดิบถือเป็นคืนเล่นผี มีผู้แต่งตัวสวมชุดเป็นผีออกเล่นขอสวนบุญ ใครที่ไม่ชอบแต่งตัวเป็นผีก็ยืนดูเฉยๆต่อนับผีในครอบครัวของตน โดยความฟักทองหรือใช้วัสดุอื่นทำเหมืหนาดตาเป็นผี สร้างบรรยากาศให้มีผีในบ้านต้อนรับผีนอกบ้าน กลายเป็นงานสนุกสนานรื่นเริงที่มีบรรยากาศแปลก วันรุ่งขึ้นจึงเป็นวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย และต่ออีกวันหนึ่งจึงเป็นวันทำบุญให้วิญญาณในแดนชำระ

เมื่อชาวไอริช

และชาวสกอตอพยพไปตั้งหลักแหล่งในสหรัฐอเมริกาก็นำเอาประเพณีนี้ไปปฏิบัติ

ปรากฏว่าถูกใจชาวอเมริกันทุกเชื้อชาติ จึงปฏิบัติตามกันอย่างจริงจังตลอดมา

และตั้งแตกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมาก็กลายเป็นเทศกาลประจำชาติมาจนทุกวันนี้

การปฏิบัติในคืนวันฮาโลวีน

อังกฤษ

ที่ประเทศนี้ถือว่าวันฮาโลวีนนี้เป็นวันดี เหมาะสำหรับจัดงานแต่งงาน การทำนายโชคชะตา หรือแม้แต่เรื่องความตายยังถือว่า วันนี้เป็นเพียงวันเดียวที่ภูติผีวิญญานจะช่วยลดบันดาลให้สิ่งที่คนเป็นต้องการสามารถเป็นไปตามใจปรารถนา ประมาณเที่ยงคืนของวันฮาโลวีนสาวอังกฤษจะออกมาหาวน และไถ่กลบเมล็ดป่านพร้อมตั้งจิตอธิษฐาน และทอผ้าทอของใหม่มองเห็นภาพของวูทึ่ชีวิตของตนในอนาคต เมื่อสาวเจ้าเหลียวมองผานบาดานชายก็จะได้เห็นภาพนิมิตของผู้ที่จะมาเป็นสามีของตนในอนาคต

อีก ประเพณีหนึ่งของชาวอังกฤษ คือ การหย่อนเหรียญ 6 เพนนีลงในอ่างน้ำ พร้อมแอปเปิ้ล ผู้ใดสามารถแยกแยะของสองสิ่งนี้ออกจากกันได้โดย ใช้ปากคาบเหรียญ และใช้ส้อมจิ้มแอปเปิ้ลให้ติดได้ในครั้งเดียว ผู้นั้นจะมีโชคติดตลอดปีใหม่ที่กำลังจะมาถึง

อเมริกา

พวกเด็กๆ จะสนุกสนานมากในคืนวัน "ฮาโลวีน" เพราะพวกเขาจะได้แต่งตัวเลียนแบบคนตาย เช่น เป็นโจรสลัด, กัปตัน, โครกกระดุก, หมิงในสมัยโบราณ หรือสุดจะคิดค้นกันขึ้นมาอย่างในสมัยปัจจุบัน และก็เดินไปเคาะประตูตามบ้านต่างๆ เพื่อขอขนม, ลูกกวาด ฯลฯ โดยเฉพาะบ้านที่มีลูกฟักทองวางเนื้อออกเพื่อใส่เทียนไขวางไว้ และจะมีแสงสว่างออกมาจากรูจมูก, ลูกตาและปากที่เจาะไว้บนลูกฟักทอง ตั้งไว้หน้าบ้าน เด็กๆ จะเคาะประตูและเมื่อเจ้าของบ้านเปิดประตู พวกเขา ก็จะร้องทักว่า "Trick or Treat" ซึ่งเด็กๆ ทำไปก็เพื่อเป็นเพียงคำพูดไร้เดียงสา เพื่อพูดตามธรรมเนียมการขอขนม พวกเขาไม่เข้าใจความหมายแท้จริงของมัน เพราะว่าคำว่า "Trick or Treat" คำนี้เป็นคำคล้ายคำพูดของพวกบูซาลท์ที่ปีศาจ ทำนองว่า ทำสเน่ห์วิญญานตกลงกับมันหรือไม่ก็จะมีการล่อลวงเพราะพวกเด็กๆ จะแต่งตัว เป็นผีลวงลับหรือผี ก็มาขอของบ้าน เด็กๆ ไม่เข้าใจความหมาย แท้จริง ก็เลยพูดกันมาตามธรรมเนียม และพวกเขาที่ไม่ได้รู้สึกไม่ทำอะไร เพียงแต่สนุกสนานเท่านั้น

พวก เจ้าของบ้านเมื่อเอาขนม, ลูกกวาดออกมาให้แล้ว บางแห่งก็จะมีกรร้องเพลงให้แกบ้านนั้น ซึ่งบางแห่งดั้งเดิมก็จะสวดภาวนาให้แก่เจ้าของบ้าน หรืออุทิศแด่วิญญาณผู้ลวงลับ เราไม่จำเป็นต้องทำให้เด็กเสียความรู้สึกกับคำว่า "Trick or Treat" แต่ควรสอนเด็กๆ ว่า ปีศาจซ่อนเร้นอยู่ในรูปร่างนอกที่ดูสวยงามคอยหลอกลวงเรา คลายมันใส่หูหนากา, หลอกลวงผู้คนเพื่อปิดบังโฉมหน้าแท้จริงของมัน พระคัมภีร์กล่าวไว้ว่า "เราทั้งหลายรู้อา คนที่เกิดจากพระเจ้าไม่ทำบาป แต่พระบุตรของพระเจ้าได้ทรงคุ้มครองรักษาเขา และมารร้ายไม่เคยต้องเขา เราทั้งหลาย รู้อาเราเกิดจากพระเจ้า และโลกทั้งสิน้อยู่ใต้อาานุภาพของมารร้าย" (1ยอห์น. 5:18-19)

ธรรมเนียมการขอขนมก็มาจากประเทศอังกฤษอีกธรรมเนียมหนึ่ง คือ ธรรมเนียมวัน "กี ฟอว์เก" อันเป็นวันฉลองต่อตานพวกคาทอลิกในประเทศอังกฤษ "กี ฟอว์เก" เป็นคนไม่รอบคอบแต่มีหน้าที่ดูแลคลังดินปืน ที่วางแผนจะระเบิดรัฐสภาของอังกฤษ และกษัตริย์เจมส์ ที่ 1 ทรงรู้เขาเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 1605, นาย "กี ฟอว์เก" ถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ ช่วงนี้เองที่บรรดาพวกนี้สนุกสนานก็จะสวมหน้ากากและไปเยี่ยมเยียนบ้านชาวคาทอลิกที่กำลังถูกเบียดเบียนตอนกลางคืนและขอขนมเค้กและเบียร์มาทาน กัน วัน "กี ฟอว์เก" มาถึงประเทศสหรัฐอเมริกา, พร้อมกับการตั้งนิคมใหม่ของชาวอังกฤษพวกแรกบนทวีปอเมริกา กษัตริย์เจมส์ก็ค่อยๆ เลื่อนหายไปจากวิถีชีวิต แต่ธรรมเนียม ปฏิบัติดั้งเดิมสนุกสนานเกินกว่าจะลืมเลือนได้ ที่สุดเพราะวัน "กี ฟอว์เก" ซึ่งตรงกับวันที่ 5 พฤศจิกายน ไกลกับวันฉลองนักบุญทั้งหลาย

ก็เลื่อนเอาธรรมเนียมของฆราวาสตามตอนกลางคืนมาไว้กับวัน "ฮาโลวีน" พร้อมกับแต่งตัวแปลกๆ ด้วยเลย

แม้ว่า การจัดงาน วัน "ฮาโลวีน" ในปัจจุบันจะไม่ไปถึงต้นตอของที่มาทางความคิด เรื่อง "นักบุญ", และ "ผู้ลวงลับ" อีกทั้งกลายเป็นงาน "ปาร์ตี้" ทางโลกเต็มตัวไปแล้ว

แต่ผมเชื่อว่าหากความสนุกสนานจะมีควบคู่ไปกับชีวิตเราแล้วละก็, วัน "ฮาโลวีน" ในฐานะเป็นงานสังสรรค์และเพิ่มสีสันให้กับชีวิตก็ไม่น่ารังเกียจอะไร โดยยังมีความหมายว่า "นุรอก" มีจริง และ "เราควรจะหลีกเลี่ยงให้ไ้", วัน "ฮาโลวีน" น่าจะเตรียมเราให้ระลึกถึงผู้ที่จากเราไปก่อนล่วงหน้าในความเชื่อ, พวกเขาได้อยู่นบนสวรรค์ และพวกเขายังต้องชดใช้โทษบาปในไฟชำระ หากใครบางคนหลีกเลี่ยงงาน "ฮาโลวีน" ไม่ได้จริงๆ หรือมีคนมาทักงานนี้จะทำให้เด็กๆ ถูกลักไปบูชายัญศาล ผมก็แนะนำให้บอกตนต่อเหตุการณ์วัน "ฮาโลวีน" ที่แท้จริงแก่พวกเขา และให้พวกเขาได้รู้จัก รักความเชื่อแท้จริงของคาทอลิกอันเกี่ยวกับความตาย, นักบุญผู้ศักดิ์สิทธิ์ และวิญญาณในไฟชำระอันเป็นความเชื่อสำคัญอันหนึ่งของเรา

หาก เราคริสตังจะจัดงานวันฮาโลวีนการวิวัฒนาการวัฒนธรรมจากประเทศทางตะวันตก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะผ่านทางภาพยนตร์, ชาวสวาททางอินเทอร์เน็ต หนังสือและบทเพลง จนกระทั่งลูกหลานรับกระแสงานวัน "ฮาโลวีน" เราผู้เป็นคริสตังและผู้ใหญ่อาจจะถือว่าเป็นการสนุกสนานรื่นเริงในบาน, เพื่อนบ้าน, เพื่อนๆ ของลูกๆ ไกลหูไกลตาเราภายในครอบครัว ก็อาจทำได้ ซึ่งไม่ควรปล่อยให้ลูกหลานไปจัดกันเอง หรือไปจัดกันตามสถานที่ต่างๆ เพราะเป็น เวลากลางคืนอีกทั้งเราควบคุมความปลอดภัยไม่ได้

ส่วนครอบครัวใดที่ไม่มีการแสดงวันตก ในบานก็ไม่ต้องกังวลอะไรกับการจัดงานน้อยๆ ลืมว่า ชาวต่างชาติที่เป็นคาทอลิก เมื่อเขาจัดงานวัน "ฮาโลวีน" (31 ตุลาคม) อันเป็นวันสวดบิภกอนฉลองนักบุญทั้งหลายนั้น เป็นงานรื่นเริงทางสังคม มิใช่พิธีกรรมคาทอลิก แต่ควรแฝงความคิดเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายอันเป็นความเชื่อแบบคริสตังเขา ไว้ด้วย และไม่จำเป็นต้องได้แก่ๆ จะต้องแต่งตัวเป็นนักบุญเพียงอย่างเดียว, การแต่งตัวเป็นวิญญาณต่างๆ และตัวละครที่เกี่ยวข้องกับนุรอก ก็สื่อความหมายดั้งเดิม การระลึกถึงวิญญาณทุกดวงของคริสตังโบราณว่าเราไม่ลืมเขา

ตำนานตะเกียงฟักทอง

ตำนานตะเกียงฟักทองหรือ **ประเพณีแจ๊ค โอ แลนเทริน (Jack-O-Lanterns)**

ตำนานพื้นบ้านของชาวไอริช ไตเลาไววา มีผู้ชายชื่อว่า **แจ๊ค โอ แลนเทริน**

ซึ่งขึ้นชื่อในเรื่องดื่มเหล้าเมายาและมีกลิ่นเหม็นมาก เคยหลอกให้ชาตานปีนขึ้นไปบนต้นไม้

หลังจากนั้นแจ๊คก็จะจัดการแกะสลักรูปไม้มากวางแขวนลงไปในลำต้นของตนไม่นั้น ซึ่งทำให้ชาตานลงจากต้นไม้ไม่ได้

แล้วแจ๊คก็ได้ออกมาท่องกับชาตานว่าชาตานจะไม่จับตัวเขาไปเขาสัญญาว่าจะ ปล่อยชาตานลงจากต้นไม้

หลังจากแจ๊ค โอ แลนเทริน ไตตายไปแล้ว

เขาปฏิเสธที่จะขึ้นไปอยู่บนสวรรค์เพราะเขามีความผิดไปในทางของความชั่วร้าย

แต่เขาก็ยังปฏิเสธที่จะไปอยู่ที่นรกเพราะเขาได้ทำข้อตกลงกับชาตานไว้ดัง

นั้นชาตานได้ให้ถ่านไฟแก่เขาหนึ่งก้อนแทน เพื่อที่จะให้เขาไขนําทวงไปในทางที่มืดและหนาวเย็น

ถ่านไฟก้อนนั้นได้ถูกใส่ไว้ในช่องในของผักกาดที่ถูกลวงแล้วเพื่อที่จะให้มันจุด อยู่ได้นาน

คนอังกฤษใช้ผักกาดกลวงนี้ตามแบบอย่างดั้งเดิมของ แจ๊ค โอ

แลนเทรินแต่เมื่อมีการโยกย้ายไปสู่อเมริกาพวกเขาพบว่าฟักทองนั้นสามารถหาได้ ง่ายกว่าผักกาด

ดังนั้นรูปแบบแจ๊ค โอ แลนเทรินในอเมริกาจะอยู่ในรูปของฟักทองกลวงและใส่ถ่านไฟไว้ใน

ในทุกๆวันนี้มีโบสถ์เป็นจำนวนมากที่ได้มีการจัดงานปาร์ตีวันฮาโลวีน รวมถึงสถาบันบันเทิงต่างๆ

อีกหลายแห่งยังงักก็อยู่ลึ้ม **“เมาไม่ขับ”**

นะคะจะได้อดลองปาร์ตีฮาโลวีนกันได้นะคะยังไม่สร้างปัญหาให้สังคมด้วย

ที่มา.....ขอบคุณข้อมูลจาก

คุณกนกวรรณ ทองตะโก นักวรรณศิลป์ ๕ กองธรรมศาสตร์และการเมือง

www.royin.go.th

www.mthai.com

.....mon